

Forsing metoda u teorijama skupova

Nenad Stojanović

Dokazom da realnih brojeva ima više nego prirodnih, kao i dokazom nejednakosti $|X| < |\mathcal{P}(X)|$, gde je X ma koji skup, Kantor sedamdesetih godina 19. veka potiskuje uverenje da je beskonačnost jedinstvena. Uspostavljujući bijektivnu korespondenciju izmedju dva skupa, Frege uvodi kardinalne brojeve kao klase međusobno istobrojnih skupova. Tako skupovi $\mathbb{N}$, $\mathbb{Z}$, $\mathbb{Q}$ imaju isti kardinalni broj, a $[0, 1]$ i $\mathbb{R}$ su skupovi sa istim kardinalnim brojem. Kantorova kontinuum hipoteza CH doslovno glasi: između kardinalnih brojeva skupova $\mathbb{N}$ i $\mathbb{R}$ nema drugih kardinalnih brojeva.

Koen je 1963. godine, primenom forsinga, dokazao da ako je teorija ZF neprotivrečna, onda je i $ZFC + \neg CH$ neprotivrečna teorija, što zajedno sa Gedelovim rezultatom iz 1938. godine, daje nezavisnost kontinuum hipoteze u odnosu na ZFC.

Forsing metoda se može primeniti i u AST, pri dokazivanju konzistentnosti nekih aksioma.